

Posudek diplomové práce Petry Náhlovské:

Dosavadní duchovní služba Armády České republiky

Titulní vymezení skromným adjektivem „dosavadní“ naznačuje, že autorčiným cílem není zásadní pojednání o duchovní službě v armádě, nýbrž zmapování současné zkušenosti vojenských kaplanů. Konkrétně chce „popsat problematiku duchovní péče v AČR očima vojenského kaplana, který ve své roli nemůže...šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech“ (8).

Práce má dvě části, teoretickou a praktickou. V teoretické části pojednává dvě témata: Duchovní služba; Vojenský kaplan. V pojednání o duchovní službě se opírá o názory několika autorů, zjišťuje sice jejich odlišnosti, ale nehodnotí je na základě vlastní úvahy. Rekapituluje v této souvislosti historii duchovní služby v armádě v ČR a registruje místy odlišné představy jednotlivých zúčastněných církví. Všimá si unikátního modelu ekumenického charakteru této služby. – V pasáži o vojenském kaplanovi převážně cituje oficiální dokumenty, které vymezují (i omezují) duchovní službu a dávají pravidla pro vzdělávání kaplanů.

V praktické části pracuje diplomantka metodou řízeného, strukturovaného rozhovoru s otevřenými otázkami se vzorkem 4 kaplanů. Předností této části práce je, že autorka s odbornou erudicí vymezuje a zdůvodňuje svůj postup: Vymezení výzkumného problému, cíl výzkumu, výzkumné otázky, charakteristika vzorku, metodologie výzkumu; za zmínku stojí též, že od svých respondentů vyžádala písemný souhlas se zveřejněním na základě svého písemného závazku, že rozhovory (jejichž verbatimy uvádí v příloze) budou sloužit jen k účelu diplomové práce. Respondentům navíc umožnila zásahy do přepisu rozhovorů a jejich konečnou redakci. Toto je jednoznačnou předností práce.

Svým protějškům položila diplomatka 7 výzkumných otázek: 1. Proč duchovní vstoupil do AČR? 2. Došlo v průběhu služby ke změně původní motivace? 3. Existují situace, které kaplana staví do rozporu s jeho činností nebo postojem ke službě? 4. Existují situace bezmoci, a jak se řeší? 5. Bylo rozhodnutí vstoupit do AČR správné? 6. Jak kaplani oddělují profesní a osobní život? Jaká je budoucnost vojenských kaplanů? 7. Existují nepsané situace, kterých by se měl nově příchozí kaplan vyvarovat?

Už formulace těchto otázek a jejich seřazení budí oponentovy rozpaky. Není proto divu, že uvedené odpovědi jsou místy mimoběžné s položenou otázkou. Navíc pak oponent těžko chápe, proč otázky nesměřují cíleněji k proklamovanému výzkumnému záměru zjistit postavení „duchovního...který ve své roli vojenského kaplana nemůže šířit evangelium tak, jako duchovní ve sborech a farnostech“ (45). Místy v odpovědích tento motiv difúzně zaznívá, ale ani v oddíle „diskuse“ (kde se prostě konstatuje, že „stanovený cíl výzkumu byl...splněn“ 75) není ohlášený výzkumný záměr nikterak shrnut. Konstatuje se zde, že

„nám byla vyvrácena naše představa, že duchovní služba v AČR je pro vojáky nadstandard“ (76 – to opravdu lze z odpovědí vyvodit), že „přesah /rozuměj: duchovní/..je uskutečňován formou bezpodmínečného přijímání“ (76) (místy se mluví o modelu tzv. preevangelizace, který by mohl být využit i v dalších oblastech, 77) a že „církve nemá dostatek nových vhodných duchovních“ pro tuto službu (76), ač ji armáda pokládá za důležitou. V kapitole „Příběhy vyplývající z výzkumu“ autorka prakticky jen reprodukuje odpovědi respondentů, takže se klade otázka po funkci této kapitoly.

Totéž platí o kapitole „Závěr“, kde se nedovídáme nic dalšího, zato mnoho repetice toho, co již dříve bylo vyloženo.

Základním nedostatkem práce je pouhá popisnost bez vlastního tvůrčího, kritického přínosu. Autorka zřejmě věrně reprodukuje názory svých respondentů, ale nepokouší se je navzájem porovnat a odtud vyvodit obecnější závěry, popř. se zamyslet nad tím, co v nich chybí (např. konkrétní vazba vojenského kaplana na zázemí klasických církevních struktur apod.).

Naproti tomu je třeba kladně hodnotit metodický rozmysl (i když nepřinesl žádoucí výsledky!), který je v diplomových pracích tohoto typu spíše ojedinělý.

Po stránce formální není práce bez nedostatků ortografických. Autorka má zřejmě problém v tom, jak se v češtině píše velká písmena, a proto raději jimi nešetří; apod. V jednom případě zaměnila y za i (68, ale to může jít na vrub respondenta).

Po zvážení všech pro et contra oponent přesto doporučuje práci k obhajobě v očekávání, že při obhajobě diplomantka lépe vysvětlí: 1. Koncept preevangelizace. 2. Rozdíl mezi „klasickou“ duchovní službou v církevních strukturách a ve strukturách AČR. 3. Širší zdůvodnění, proč si AČR duchovní službu přeje (tj. nejen z hlediska těch, kdo ji konají).

Obstojí-li diplomantka při obhajobě, nemyslí si oponent nicméně, že by práce měla být hodnocena lépe, než stupněm C.

Prof. ThDr Pavel Filipi

30.7.2013